

Розділові знаки в простому реченні

*Підготував
Студент групи Т12 2/9
КМК КНТУ
Кузьменко Сергій*

Що таке речення?

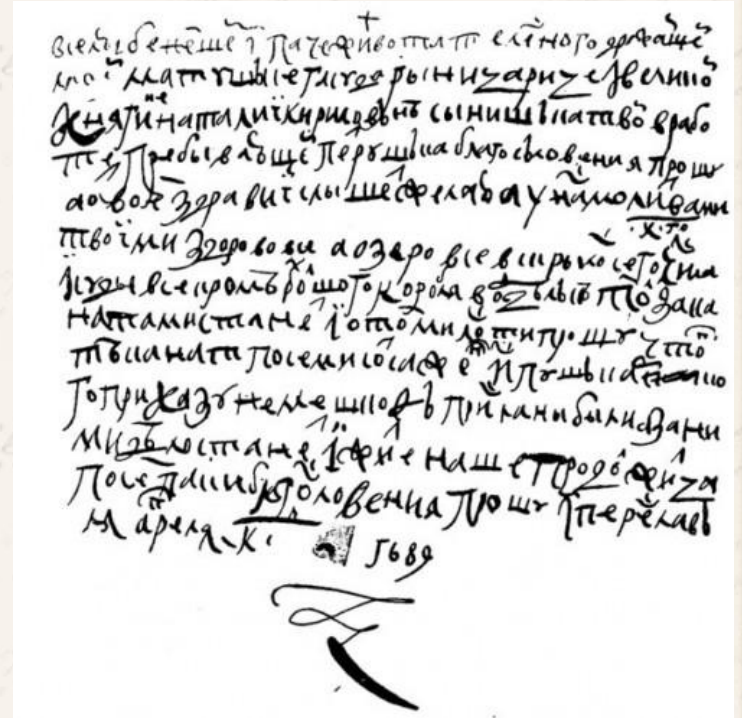

Речення - це осмислене сполучення слів або окреме слово, граматично та інтонаційно оформлена як відносно закінчена цілість.

Просте речення

Простим називається речення, яке має тільки одну граматичну основу.

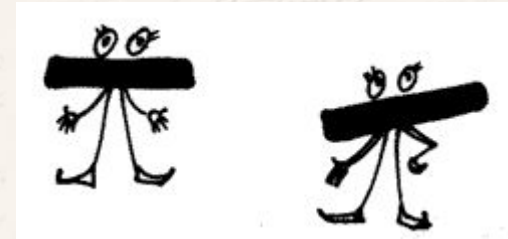
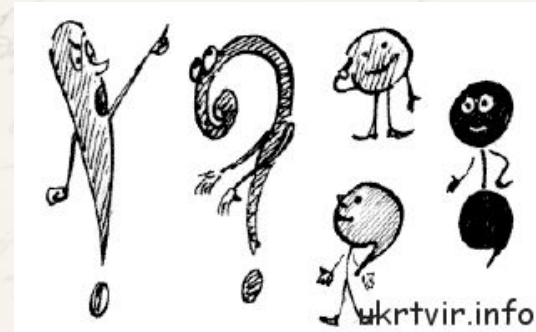

Приклад: “Вибігла на вулицю весела дітвора.”

Розділові знаки

- Крапка (.)
- Кома (,)
- Крапка з комою (;)
- Двокрапка (:)
- Тире (-)
- Знак оклику (!)
- Знак питання (?)

Крапка

Крапка вживається:

- У кінці розповідного двоскладного чи односкладного речення.

“Ніч. Снека.”

- У кінці спонукального речення, якщо в ньому відсутня інтонація оклику або питання.

“Вирішить завдання.”

- У кінці графічно скороченого слова.

“напр.; і т.д.”

Крапка

- Для виділення приєднувальних конструкцій.

“Будуть козаки подорожні проїжджати, твій голос зачувати, до могили будуть завертати. Бандуро моя (М.Пригара).”

- Після назв дійових осіб перед їх репліками в драматичних творах.

*“Василь. І довго це ти будеш чухатися?
Конюх. Вибачте, пане. Винен.”*

Кома

- Коми бувають
- Одиночні
- Парні

“Я підвівся, поглянув їй у очі.”

“Спи, моя дитинко, спи.”

Кома

Кома вживається:

- Між однорідними членами речення, безсполучникового або за допомогою потиставного сполучника.

“Він встав, потягнувся, підійшов до вікна.”

- Між частинами складного речення.

“У кав'ярні вони зустрілися з друзями, яких давно не бачили.”

Кома

- При виділенні інтонацією і за змістом звертання, вставних і вставлених словосполучень і речень, відокремлених другорядних членів речення, а також уточнюючих слів, вигуків, стверджуючих часток і порівняльних зворотів.

“Пиши ж мені, друже, якщо матимеш час.”

Крапка з комою

Крапка з комою вживається:

- Для виділення однотипних частин складного речення.

“Шелестить пожовкле листя по діброві; гуляють хмари; сонце спить; ніде не чути людської мови (Т.Шевченко).”

- Між поширеними членами речення.

“Я люблю їхати на поле тоді, як ниви зеленіють та хвилюються зеленими хвилями; коли обважнілі колоски черкаються об голову, об вуха... (І.Нечуй-Левицький)”

- У кінці рубрик. *“1) голосні; 2) приголосні; та ін.”*

Двокрапка

Двокрапка вживається:

- У безсполучникових складних реченнях з різнотипними частинами, якщо друга частина розкриває загальний зміст першої або пояснює окрему її частину.

“Він врахував все: і що скаже він, і те, як його сприйме аудиторія, і навіть думку самого Миколи Петровича”

- При прямій мові у випадку, коли слова автора їй передують.

“Петро нарешті вимовив: "Я впевнений, що це правда.”

Двокрапка

- Після узагальнюючого слова перед однорідними членами.

*“Послідовність дій така: 1) довести, що речення складне;
2) з'ясувати вид складного речення та ін.”*

!!! *Перед двокрапкою, як правило, тон підвищується, після неї робиться вичікувальна пауза, і далі слова промовляються звичайним тоном.*

Тире

Тире ставиться там, де й одинична та парні коми, а також там, де коми ставити не можна.

Тире вживається:

- Між присудком і підметом, якщо вони виражені однаковими лексично- граматичними категоріями.

“Справжня дружба - чисте джерело.”

- На місці пропущеного члена або кількох членів речення.

“ Сьогодні (є)- твій день народження.”

Тире

- При відокремленій прикладці.

“Я так довго працював - завдяки твоїй підтримці - для того, що б доказати самому собі.”

- Перед узагальнюючим словом після однорідних членів речення.

“На пустирях, у рівчаках та неглибоких балках - скрізь росте ця невибаглива рослина.”

- Якщо друга половина безсполучникового складного речення має значення протиставлення.

“Ще сонячні промені сплять - досвітні вогні вже горять (Л. Українка).”

Знак оклику

Знак оклику вживається:

- У кінці спонукального речення, якщо, крім спонукування, в реченні виражається емоційний стан того, хто говорить.

“А ну, відчиняй!” - вигукнув хтось за дверима.”

- Після звертання при емоційному його виділенні.

“- Хлопці! - покликав Олег Васильович - Швидко біжить до мене!”

- У кінці розповідного речення, у якому виражається емоційний стан автора.

“Боже! Що ж ви наробили!”

Знак питання

Знак питання вживається:

- У кінці питального речення.

“Звідки ж ми такі?”

- У діалогах.

“– Микола. Слухайте, і чого ви оце все питаннями на питання відповідаєте?”

– Михайло. А ви як думаєте?”

